

VALORS

DE SOCA-REL

"Dona havia de ser", 2018

*"Encarna Sant-Celoni, la veïna de les ulleres lila"
Llibret follet de la Falla Portal de Valldigna.
Tavernes de Valldigna, 2018*

FEMINISME

RAQUEL DONET

Encarna Sant-Celoni, la veïna de les ulleres
lila.

Des que he sabut el tema que tractava el llibret
d'enguany, que no he parat de pegar-li voltes:
"Dones valencianes... Na Violant d'Hongria, Sor
Isabel de Villena... massa llunyanes, tampoc cal
anar-se'n al segle XV, a més, les tinc més vistes
que el tebeo... Alguna escriptora més actual,
quines he llegit últimament? Carme Miquel,
Elvira Cambrils, Anna Moner, Mercè Climent..."
No m'acabe de decidir, totes m'agraden, però

ninguna em desperta prou interès per dedicar-
li unes quantes hores cara l'ordinador.

Passa el dia i arriba la nit, em vénen noms
al cap de tant en tant, però igual que vénen
se'n van. El meu cunyat m'ha donat la idea
d'escriure sobre alguna dona destacada del
poble. "Alguna més en deu haver a banda de
la que s'ha triat ell... Potser alguna mestra de
la República... Aquella Gràcia de Simat de la
llegenda dels tres dies de gràcia... Lucrècia
Borja, que no era del poble, però tenia família a

Gandia... La Delicà de Gandia? Pobreta, l'única cosa important que va fer va ser morir-se..."

Ja al llit em ve al pensament una escriptora del poble que vaig trobar per casualitat en una pàgina d'internet, em vaig quedar amb el nom perquè s'assemblava molt al d'una professora que teníem a l'institut i perquè em va sorprendre no conèixer-la: Encarna Sant-Celoni. Disculpeu la meua ignorància, potser la coneix tot el món, però jo no havia sentit parlar mai d'ella.

Busque per internet sobre ella i, soprenentment, m'ixen moltes pàgines i, fins i tot, un canal de YouTube. També hi ha fotos, i no, no la conec. *"Deu viure fora, i publicarà també fora, a Catalunya potser. A més, és més major que jo, un poc més jove que els meus pares, és normal que no la conega..."*, intente justificar el meu desconeixement.

Descobrisc que és del poble, on es va criar des que va nàixer, el 1959, fins els dèsset anys i que el seu nom complet és Encarna Sant-Celoni i Verger. Primera sorpresa: s'ha corregit el segon cognom (i possiblement també el primer, no com l'homònima professora que he esmentat abans, que conserva el Sansaloni), ha

**JA AL LLIT
EM VE AL
PENSAMENT
UNA ESCRIPTORA
DEL POBLE
QUE VAIG TROBAR
PER CASUALITAT
EN UNA PÀGINA
D'INTERNET**

canviat la grafia castellana *ch* de Vercher per la *g* originària del català.

Veig que escriu poesia, narrativa i fa traduccions de llibres. A més, ha guanyat un fum de premis literaris, també ací al poble, els premis Jordi de Sant Jordi de poesia i el Gebalcobra de narrativa, que atorgava l'Ajuntament de Tavernes allà pels 80. En una de les entrevistes que li feren arran de la publicació de la seua última novel·la, *Milonga de tardor* (2014), la periodista li preguntava per la llengua tan rica que havia utilitzat i pels dialectalismes. Ella responia que estava bé donar a conèixer la riquesa lingüística d'altres parlars. *"De segur que el llibre està ple de paraules i expressions valleres, quina malícia haver d'escriure sobre ella sense haver-ne llegit cap llibre!"*.

Continue buscant informació i trobe que és col·laboradora del diari digital diarilaveu.com on escriu articles d'opinió. En té alguns molt interessants sobre feminisme, moviment del qual és una militant molt activa. En un d'ells llig el següent:

"Tristament, per a molt homes, totes les obres que han fet i que fan les dones (pintores, escriptores, científiques, escultores, actrius...) són sols això, coses de dones i, per tant, no els interessien; és com si d'una manera conscient o inconscient, les consideraren de segona categoria, inferiors".

Ara ho entenc. M'han donat les tantes al llit i m'he desvetllat del tot, les idees se m'amuntonen al cap i no em queda altre remei que alçar-me i dedicar-li a esta dona la meua última nit de vacances d'estiu, és el meu modest homenatge, a la que possiblement siga l'escriptora més important que ha donat el nostre poble. Perquè ara ho veig clar. Com

pot ser que no coneguera jo a esta escriptora? Que mai haguera sentit ni anomenar-la? Tal vegada és simplement pel fet de ser dona. La coneixeria si haguera sigut un home? No ho sé, però tot em fa pensar que segurament sí. El que ella denuncia als seus articles del diari és justament això: el silenci al qual ens veiem relegades les dones. El desinterés, la indiferència, l'oblit, per part de tota la societat, també de les dones. Em vénen al pensament alguns escriptors locals o de pobles propers, que sense tindre la trajectòria que té Encarna, sí que són coneguts per molta gent, per mi, si més no.

"Si, ben mirat, el que estranya, així que et pares a analitzar el constant bombardeig sexista que patim les dones des del moment que naixem, és que no siguem totes unes figures molles i unes esclaves sexuals o domèstiques perfectes. Ausades que sí! Veritablement és un miracle que hi haja dones lliures, rebels, intrèpides..., per totes bandes; dones empoderades, models a imitar, a seguir, a redescobrir i visibilitzar!", afirma en una entrevista.

Encarna Sant-Celoni es considera una "una simple activista amb ulleres lila que viu el feminisme en el dia a dia i en les lletres

que conrea". Però per a mi ha sigut tot un descobriment: he descobert la veïna, l'escriptora, la feminista, la valencianista, la sacsejadora de consciències, la dona empoderada, el model a imitar, a seguir, a redescobrir i visibilitzar! La Maria Mercè Marçal vallerà!

Casualitats de la vida, i amb açò ja acabe, hui dinant li recitava a la meua filla els cèlebres versos de Maria Mercè Marçal: *"A l'atzar agraeixo tres dons: haver nascut dona, de classe baixa i nació oprimida; i el tèrbol atzur de ser tres voltes rebel"*. Quan he acabat d'explicar-li què significava el

poema, ella m'ha amollat, amb l'audàcia que dóna la innocència: *"I tu què fas per lluitar pels drets de les dones?"* En eixe moment, un poc avergonyida, la veritat, li he contestat: *"Mentre t'explique tot això estic lluitant pels drets de les dones"*.

I ara, escrivint açò, estic aportant el meu granet d'arena a la igualtat entre homes i dones. I tu, mentre ho lliges. I la Falla Portal per parlar de dones, les nostres dones, en un llibret de falles. Gràcies per haver tingut esta iniciativa.

I a Encarna, un plaer haver-te conegut!